

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. László Ágnes ügyvéd által képviselt felperesnek Kulisityné dr. Juhász Mária ügyvéd által képviselt alperes ellen munkaviszony jogellenes megszüntetésének megállapítása és jogkövetkezményei iránt az Egri Munkaügyi Bíróságnál 6.M.67/2006. szám alatt megindított és másodfokon a Heves Megyei Bíróság 2.Mf.25.154/2007/4. számú ítéletével befejezett perében az említett számú másodfokú határozat ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Heves Megyei Bíróság 2.Mf.25.154/2007/4. számú ítéletének a felperes keresetét elutasító, az alperes 721.813 forintban marasztalását 690.000 forintra leszállító rendelkezését nem érinti. Ezt meghaladóan a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy - tizenöt nap alatt - fizessen meg a felperesnek 12.000 (tizenkettőezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, valamint az államnak - felhívásra - 79.200 (hetvenkilencezer-kettőszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

I n d o k o l á s

A felperes a keresetében annak megállapítását kérte, hogy munkaviszonyban állt az alperessel és a munkaviszonya 1991. október 1-től kezdődően jogfolytonosan fennállt. Annak megállapítását is kérte, hogy az alperes 2005. október 3-án kelt azonnali hatályú felmondásával jogellenesen szüntette meg a munkaviszonyát, és ahhoz fűződő Mt. 100. §-a szerinti jogkövetkezmények, valamint a M. Irányított Betegellátási Rendszerben való részvételért 31.813 forint munkabér megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Az Egri Munkaügyi Bíróság 6.M.67/2006/27. számú ítéletével megállapította, hogy a felperes munkaviszonyban állt az alperessel, aki a munkaviszonyt jogellenesen szüntette meg. Kötelezte az alperest, hogy tizenöt nap alatt fizessen meg a felperesnek 31.813 forint elmaradt munkabért, 140.000 forint felmentési időre járó bért, 330.000 forint végkielégítést és két havi átlagkeresetnek megfelelő 220.000 forintot; mindösszesen 721.813 forintot, valamint 60.000 forint perköltséget.

Az ítéleti tényállás szerint a felperes 1991. október 1-jétől házi betegápoló munkakörben létesített munkaviszonyt T. Község Önkormányzatának Polgármesteri Hivatalával. Munkaviszonya folyamatosan fennállt, majd 1995. január 1-jétől közalkalmazotti kinevezést kapott ápolónő munkakör betöltésére. A közalkalmazotti jogviszonya 1995. március 31-én megszűnt. Ezt követően 1995. április 1-jén ugyanezen munkakörre munkaszerződést kötött dr. Sz. E. Háziiorvosi Szolgálattal, aki az 1996. december 22-én aláírt megbízási szerződés értelmében 1997. január 1-től kezdődően ápolónőként megbízási jogviszonyban foglalkoztatta a felperest.

T. Község Önkormányzata, mint alapellátás biztosítására kötelezett, és az alperes bt. között 2005. február 4-én „működtetési szerződés a háziiorvosi szolgálat területi ellátására” tárgyú megállapodás jött létre, melynek 7. pontjában az alperes kötelezettséget vállalt arra, hogy a feladat ellátásához szükséges alkalmazottakat tovább foglalkoztatja, bérezésüket fizeti, az alkalmazottakkal munkaszerződést köt 2005. március 1-jétől kezdődően, határozatlan időtartamra. Dr. Sz. E., mint a t.-i körzethez tartozó háziiorvosi praxis működtetési jogának tulajdonosa a működtetési jogot 2005. február 28-án kelt adásvételi szerződéssel átruházta dr. A.-né dr. K. H. M., az alperes bt. belfelügye részére. Ezt követően a peres felek 2005. március 1-jén megbízási szerződést kötöttek, amelyben az alperes, mint megbízó megbízta a felperest a társaságnál folyamatosan ellátandó körzeti beteg és általános ápolói, valamint általános asszisztensi tevékenység ellátásával. A megbízási szerződés 3. pontja alapján a felperes a tevékenysége ellátását oly módon volt köteles végezni, hogy napi öt óra időtartamot az orvosi rendelőben, míg napi 3 órát a területen kellett, hogy töltsön, a megbízó által megjelölt időben.

Az alperes 2005. október 3-án a felperessel, mint egyéni vállalkozóval kötött megbízási szerződést azonnali hatállyal megszüntette. Ennek indokolása szerint a felperes a nyolcórás munkaidejét nem teljesítette, a rendelési idő után fennmaradó területi ellátási időt nem dolgozta le. Nem vezette a területi ellátási naplót, a rendelőben nem végezte el a munkáját, nem végezte el az eszközök sterilizálását, illetve a sterilizálásról nem vezetett naplót, utasításra nem készítette el rendszeresen a fertőző beteg jelentést, nem vezette az influenza elleni oltásról

szóló, valamint táppénzes naplót sem. Dr. K. H. orvosi pecsétjével ellátott, üres, aláírás nélküli beutalót adott át a védőnőnek, etikai titkokat beszélt el a betegekről, a betegekkel és a felettesével nem megfelelő hangnemet használt, összeférhetetlen magatartása miatt nem lehetett vele dolgozni.

A munkaügyi bíróság megállapította, hogy 2005. március 1-jén a megkötött szerződés elnevezésétől függetlenül a peres felek között munkaviszony jött létre. A jogviszony minősítésével összefüggésben kiemelte, hogy a munkaviszony valamennyi alapvető ismérve megállapítható, így a munkáltatót megillető széles körű utasítási jog, a felek közötti alá-fölérendeltség, az, hogy a felperesnek a rendelési időben az orvosi rendelőben az orvos rendelkezésére kellett állnia, meghatározott munkaidőben, az alperes utasítása, irányítása, valamint ellenőrzése mellett látta el a feladatait. Kifejtette, hogy a munkaviszonyra jellemző alá-fölérendeltség és függőség fennállása esetén a jogviszony nem minősíthető megbízási jogviszonynak, azt a szerződő felek akarata sem vonhatja ki munkajog szabályai alól (EBH.2002.677.).

A munkaügyi bíróság az Mt. 85/A. §-ban, a Legfelsőbb Bíróság Munkaügyi Kollégiumának 154. számú állásfoglalásában foglaltakat alkalmazva, valamint Magyarország Európai Unióhoz való csatlakozásával összefüggésben az Európai Bíróság ítélezési gyakorlatára is utalva azt is megállapította, hogy a felperes 1991. október 1-jétől folyamatosan ápolónő munkakörben végezte a munkáját a t.-i háziorvosi rendelőben, és a munkáltatók személyében, illetve a felperesi munkavégzés alapjául szolgáló szerződések változásai a felperes foglalkoztatását érdemben nem érintették. Ebből következően a felek jogviszonyában munkáltatói jogutódlás történt, az alperes a praxisjog adásvételi szerződése értelmében a felperes korábbi munkáltatójának helyébe lépett, átvette az orvosi rendelőt, annak felszerelési tárgyait és az önkormányzattal kötött megállapodás szerint vállalta a felperes továbbfoglalkoztatását.

A munkaügyi bíróság az alperes 2005. október 3-án kelt intézkedésével összefüggésben azt állapította meg, hogy az rendkívüli felmondásnak minősül, mivel annak közlése szerint a jogviszonyt azonnali hatállyal szüntette meg. Ezért vizsgálta, hogy az Mt. 96. §-ában foglalt feltételek fennállnak-e. Ennek során a perbeli bizonyítékokat és tanúvallomásokat részletesen értékelve arra vont le következtetést, hogy az alperes a közölt indokok valóságát nem tudta kétséget kizáróan bizonyítani, a perben nem nyert igazolást, hogy a felperes a munkaviszonyból származó lényeges kötelezettségét szándékosan vagy súlyos gondatlansággal jelentős mértékben megszegte, vagy egyébként olyan magatartást tanúsított, amely a munkaviszony fenntartását lehetetlenné teszi (Mt. 96. § (1) bekezdés a) és b) pont).

Az alperes fellebbezése folytán eljáró Heves Megyei Bíróság 2.Mf.25.154/2007/4. számú ítéletével a munkaügyi bíróság ítéletét az elmaradt munkabér iránti igény tekintetében megváltoztatta, és a felperes keresetét elutasította, kimondva, hogy ezáltal a marasztalási összeget 721.813 forintról 690.000 forintra leszállította. Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A felek közötti jogviszony minősítését illetően a másodfokú bíróság osztotta a munkaügyi bíróság jogi álláspontját. A szerződés értelmezése és a foglalkoztatási jogviszony tartalmának feltárása alapján helytállónak találta az elsőfokú bíróság mérlegelését és jogi következtetését. Megállapította, hogy a felperesnek a megbízási szerződése alapján körzeti ápolónőként rendelési időben rendelkezésre kellett állnia az orvosi rendelőben, és a feladatait a házi orvos utasítása szerint végezte a rendelőben és a házi orvosi körzetben is. Érvényesült a felek jogviszonyában a széleskörű utasítási jog, illetve a munkáltató és a munkavállaló közötti alá- és fölérendeltségi viszony. A munkaviszonyra jellemző függőség fennállására tekintettel a szerződés minősítését nem befolyásolja, hogy a munkabér kifizetése a felek megállapodásának megfelelően miként történt.

A jogerős ítélet helyesnek találta a munkaügyi bíróságnak a jogutódlással összefüggő lényegi megállapításait. Az elsőfokú ítélet indokolását azonban részben módosította, és a munkáltatói jogutódlást, a felperes munkaviszonyának folyamatos fennállását 1995. április 1-től állapította meg.

A jogerős ítélet a rendkívüli felmondás jogellenességének megállapításával is egyetértett, mivel az okirati bizonyítékok nem támasztották alá, hogy a felperest az adminisztrációs feladatok elvégzésében a rendkívüli felmondást megalapozó súlyú mulasztás terheli, a sterilizálással kapcsolatban felhozott indok bizonyítatlan maradt, és az alperesnek a felperes etikátlan és összeférhetetlen magatartására vonatkozó indokokat sem sikerült igazolnia. Az alperes fellebbezésében megjelölt tanúk vallomását vizsgálva pedig arra vont le következtetést, hogy azokat a munkaügyi bíróság jogszabálysértés nélkül rekesztette ki a mérlegelése köréből.

A jogerős ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben annak hatályon kívül helyezését, és a felperes keresetének elutasítását kérte.

Arra hivatkozott, hogy számos körülmény megkérdőjelezi a megbízási jogviszony munkaviszonnyá minősítését. Így az, hogy a felperes egyéni vállalkozóként hosszabb idő óta megbízási szerződések alapján végzett munkát, és egy időben több foglalkoztatóval is

jogviszonyban állt, akik számára a tevékenységéről azonos időszakra szólóan számlát bocsátott ki.

A felülvizsgálati kérelem kiemelte, hogy a felperes az alperessel megkötött megbízási szerződést megelőzően is polgári jogi jogviszonyban állt, és annak átminősítését nem kérte. Az alperes ezért sérelmezte a munkaviszony megállapításán túl a munkáltatói jogutódlás megállapítását is. A rendkívüli felmondás körében pedig azzal érvelt, hogy annak indokait bizonyította, de a bizonyítékokat az eljáró bíróságok nem együttesen mérlegelték és értékelték.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását, az alperes felülvizsgálati eljárási költségben való marasztalását kérte. Kiemelte, hogy a felülvizsgálati kérelemből a Pp. 270. § (2) bekezdésébe ütközően nem tűnik ki, hogy azt mely jogszabály megsértésére alapítja.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el (Pp. 274. § (1) bekezdés).

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Pp. 270. § (2) bekezdése értelmében a jogerős ítélet felülvizsgálatát a Legfelsőbb Bíróságtól jogszabálysértésre hivatkozva lehet kérni. A bíróság mérlegelési körébe tartozó kérdés általában nem vizsgálható, és kizárt a bizonyítás adatainak újabb egybevetése és értékelése is (BH 1999.44.). A felülvizsgálat csak arra szorítkozhat, hogy a mérlegelés körébe vont adatok, tények értékelésénél nincs-e nyilvánvalóan helytelen következtetés. Ilyen a perbeli esetben pedig nem volt megállapítható.

A munkaügyi bíróság részletesen és átfogóan vizsgálta a felperesi jogviszony tartalmi elemeit, az eset összes körülményét és a munkaviszonyt meghatározó jellemzők kiemelésével helytálló következtetést vont le arra, hogy az alperes munkaviszony keretében foglalkoztatta a felperest. A perbeli időben egységes bírói gyakorlat szerint a munkavégzésre irányuló szerződés típusát elnevezésétől függetlenül, az eset összes körülményeire - így különösen a felek szerződéskötést megelőző tárgyalásaira, a szerződés megkötésekor, illetve a munkavégzés során tett jognyilatkozataira, a tényleges munkavégzés jellegére, tartalmára, az Mt. 102-104. §-aiban meghatározott jogokra és kötelezettségekre - tekintettel kellett megítélni, illetve megállapítani. Ezt a gyakorlatot emelte be a 2003. évi XX. törvény 6. §-a az Mt.-be, amikor kiegészítette a törvényt a 75/A. §-al. Ezért a jogerős ítélet jogszabálysértés nélkül hagyta helyben a munkaügyi bíróság érvelését, miután a felek megbízási szerződését és az annak alapján fennállt jogviszonyt az előbbieknak megfelelően törvénytértés nélkül minősítette munkaszerződésnek és munkaviszonynak.

A felülvizsgálati kérelem maga sem támadta azokat az ítéleti megállapításokat, amelyek aggálytalanul munkaviszony fennállását igazolják (munkakör, munkaidő, személyes munkavégzési kötelezettség, az alperes széleskörű utasítási, irányítási, ellenőrzési joga, a felek közötti alá-fölérendeltség). A tényállás ezen elemei mellett nincs ügydöntő jelentősége annak, hogy a felperes egy időben egyéni vállalkozóként más foglalkoztatókkal is jogviszonyban állt, és járulék és adókötelezettségét maga teljesítette, továbbá annak sem, hogy az alperessel megkötött szerződést megelőzően is megbízási jogviszonyban látta el az azonos tevékenységét. Az a körülmény ugyanis, hogy a feltárt tényállás alapján a felperes 1996. december 22-én dr. Sz. E.-val megkötött megbízási szerződése is színlelt szerződésnek minősül, nem teszi jogszerűvé a felperes foglalkoztatásának fentiekben felsorolt lényegi ismérvei mellett a 2005. március 1-jén az alperessel megkötött megbízási szerződést, arra is tekintettel, hogy az alperes a 2005. február 4-ei háziiorvosi szolgálat területi ellátására kötött működtetési szerződés 7. pontjában egy fő teljes foglalkoztatású körzeti ápolónő alkalmazására kötelezettséget vállalt.

A munkajogi jogutódlást megállapító ítéleti következtetés is helytálló, mert a felperes folyamatosan, megszakítás nélkül ugyanott dolgozott, azonos munkakörben, azonos tevékenységet látott el. Az alperes a praxisjog adásvételi szerződéssel való megvásárlásával - függetlenül attól, hogy a felperessel új szerződést kötött - a dr. Sz. E. Háziiorvosi Szolgálat, mint korábbi felperesi munkáltató helyébe lépett (MK 154. sz. állásfoglalás, Mt. adott időben alkalmazandó 209. § (2) bek., Mt. 85/A. §).

A munkaviszony jogellenes megszüntetésének megállapítása körében a felperes lényegében a bizonyítékok szabad mérlegelését támadta annak konkrét megjelölése nélkül, hogy az eljáró bíróságok által kialakított ítéleti tényállás mennyiben ellentétes az iratok tartalmával, a bizonyítékok mérlegelése mennyiben okszerűtlen, mennyiben tartalmaz logikai ellentmondást. Ezért a jogerős ítélet megalapozatlanságára utaló felülvizsgálati érvelés kellő alap nélküli (Pp. 206. § (1) bekezdés).

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletnek a felperes keresetét elutasító rendelkezését - felülvizsgálati kérelem hiányában - nem érintette. Ezt meghaladóan - jogszabálysértés hiányában - Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A peresztes alperest kötelezte a felperes felülvizsgálati eljárási költségének és a felülvizsgálati eljárás illetékének megfizetésére

(Pp. 78. § (1) bekezdés, 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 3. § (3) bekezdés).

Budapest, 2009. január 28.

Dr. Tálné dr. Molnár Erika a tanács elnöke, Dr. Stark Marianna s.k.
előadó bíró, Dr. Földényi Gyuláné s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

bírósági tisztviselő